

Omisivní trestné činy

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou omisivních trestných činů v českém trestním právu s přihlédnutím k právní úpravě v Německu. S ohledem na skutečnost, jak málo pozornosti je tomuto tématu v českém prostředí věnováno, je cílem této práce poskytnout čtenáři ucelený pohled na opomenutí v českém trestním právu v kontextu soudobé právní literatury, judikatury a relevantních právních předpisů, a to včetně kritiky nejspornějších aspektů platné právní úpravy. Na úvod se práce zaměřuje na charakteristiku trestného činu a jeho jednotlivých znaků s důrazem na objektivní stránku trestného činu, která je zásadní z hlediska určení formy jednání. Následuje podrobný historický exkurz do úpravy opomenutí na našem území, a to od doby Rakouska-Uherska, přes neúspěšné snahy o reformu trestního práva za doby první republiky, následované metodicky zpracovanými kodexy z období totality až po zdařilý vládní návrh trestního zákona z přelomu tisíciletí. Jádrem práce je pak kapitola třetí zabývající se platnou úpravou opomenutí a kategorizací omisivních trestných činů na pravé a nepravé za současného výkladu rozdílu mezi obecnou a zvláštní povinností konat. Ze skupiny omisivních deliktů pravých práce charakterizuje její nejtypičtější zástupce, a to trestné činy neposkytnutí pomoci ve všech třech skutkových podstatách a trestné činy nepřekažení a neoznámení trestných činů. U nepravých omisivních deliktů je pozornost věnována zejména zdrojům zvláštní povinnosti konat a jejich rozboru. Diplomová práce dále pojednává o německé úpravě opomenutí a porovnává její jednotlivé aspekty s úpravou českou. Nejprve práce popisuje rozdílné nahlížení na pojem jednání a některé teorie, které se v souvislosti s tímto pojmem v německém prostředí diskutují. Dále je nastíněna německá úprava pravých omisivních deliktů ekvivalentních k těm, jimž se práce věnuje v rámci pojednání o české úpravě, a to neposkytnutí pomoci a neoznámení plánovaných trestných činů. Druhá část této kapitoly vykládá tzv. funkční teorii opomenutí, která klade důraz na postavu garanta jako nositele zvláštní povinnosti a nikoli na zdroj této povinnosti, který tak zůstává spíše doplňkovým atributem, zatímco v českém prostředí je na prameny zvláštní povinnosti naopak kladen největší důraz. Poslední kapitola hodnotí některé další názory na úpravu

opomenutí a předkládá návrhy na potenciální zlepšení úpravy platné v současnosti. V závěru pak shrnuji poznatky, k nimž jsem v průběhu psaní to práce dospěla a hodnotím naplnění cílů, které jsem si na jejím začátku vytyčila.

Klíčová slova: konání, opomenutí, omisivní trestný čin, obecná a zvláštní povinnost konat, neposkytnutí pomoci, neoznámení trestného činu, nepřekážení trestného činu